

Laidiens: 28.12.2015., Nr. 252

Oficiālās publikācijas Nr.: 2015/252.53

Šī publikācija ir precizēta.

Precizējums: OP 2016/6.10

Finanšu un kapitāla tirgus komisij

(Fin
pad

Normatīvie noteikumi par darbības atjaunošanas plānā iekļaujamās informācijas saturu un tā iesniegšana

Izdoti saskaņā
brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas
4. pantā

I. Vispārīgie jautājumi

1. "Normatīvie noteikumi par darbības atjaunošanas plānā iekļaujamās informācijas saturu un tā iesniegšanas kārtību" (tālāk tekstā – noteikumi) nosaka:

1.1. darbības atjaunošanas plānā ietveramo scenāriju izstrādes minimālās prasības;

1.2. darbības atjaunošanas plānā ietveramo kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju minimālās prasības;

1.3. darbības atjaunošanas plāna izstrādes atvieglotās prasības;

1.4. darbības atjaunošanas plāna iesniegšanas kārtību.

2. Noteikumi ir saistoši Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likumā minētajām iestādēm.

3. Noteikumos lietoto terminu skaidrojums:

3.1. darbības atjaunošanas pasākums (*recovery option*) – darbības atjaunošanas plānā ietvertu darbību kopums, lai uzturētu vai atjaunotu iestādes finansiālo stāvokli un ilgtspējību;

3.2. idiosinkrātiskas nozīmes notikums – notikums, kura iestāšanās varētu radīt būtiskus traucējumus iestādes darbībā un negatīvi ietekmēt iestādes finansiālo stāvokli un ilgtermiņa spējas;

3.3. iespējamās krīzes scenārijs – uz pamatotiem pieņēmumiem balstīti modeļi iekšēji vai ārēji notikumi, nelabvēlīgas izmaiņas makroekonomiskajos rādītājos vai tirgus nozīmes traucējumus iestādes darbībā un negatīvi ietekmē iestādei piemērojamā būtisko risku līmeni un finanšu un kapitāla rādītājus;

3.4. sistēmiskas nozīmes notikums – notikums, kura iestāšanās varētu radīt būtiskus finanšu sistēmas darbības traucējumus un negatīvi ietekmēt finanšu sistēmu un tautsaimniecību;

3.5. citi noteikumos lietotie termini atbilst Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likuma, Kredītiestāžu likuma, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tālāk tekstā – Komisija) 2009. gada 29. marta normatīvo noteikumu Nr. 38 "Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides norma" lietojumam.

4. Iestāde darbības atjaunošanas plānu izstrādā saskaņā ar šajos noteikumos, Eiropas Komisijas deleģētajos aktos, ar ko precizē kritiski svarīgu funkciju un galveno darbības jomu noteikšanas kritērijus un nosaka regulatīvos tehniskos standartus attiecībā uz darbības atjaunošanas plānā iekļaujamo informāciju un minimālajiem kritērijiem, kas uzraudzības darbības atjaunošanas plāna vērtēšanas nolūkā, un citos Eiropas Savienības tieši piemērojamajos tiesību aktos noteiktajām prasībām.

5. Iestāde darbības atjaunošanas plānā ietver informāciju par:

5.1. darbības atjaunošanas plānā noteiktajiem kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem, to aprēķina metodiku un noteiktajiem robežlielumiem atbilstoši šo noteikumu 1. pielikuma 1. pielikuma formā;

5.2. tās funkciju un darbības jomu izvērtējumu atbilstoši šo noteikumu 3. un 4. pielikumam vai brīvā formā;

5.3. darbības atjaunošanas plānā noteikto iespējamās krīzes scenāriju ietekmes novērtējuma un darbības atjaunošanas pasākumu ietekmes un efektivitātes novērtējuma rezultātus atbilstoši šo noteikumu 5. un 6. pielikumam vai brīvā formā.

6. Par darbības atjaunošanas plāna izstrādi, uzturēšanu un īstenošanu atbild iestādes padome vai dalībnieku sapulce (tālāk tekstā – lēmējinstītūcija) un valde. Ja darbības atjaunošanas plāna izstrādi, uzturēšanu nodrošina trešā persona – ārpalpojumu sniedzējs –, iestādes lēmējinstītūcija un valde ir atbildīga par ārpalpojumu sniedzēja veikumu tādā pašā mērā kā par sava darbu veikumu.

7. Iestādes lēmējinstītūcija nosaka un apstiprina darbības atjaunošanas plāna izstrādes, novērtēšanas un uzturēšanas pamatnostādnes un vismaz reizi gadā pārskata un apstiprina darbības atjaunošanas plāna saturu.

8. Iestādes valde nodrošina darbības atjaunošanas plāna izstrādi, regulāru novērtēšanu un uzturēšanu saskaņā ar lēmējinstītūcijas noteiktajām darbības atjaunošanas plāna izstrādes, novērtēšanas, uzturēšanas pamatnostādnēm. Iestādes valde apstiprina atbilstošus iestādes iekšējos normatīvos aktus darbības atjaunošanas plāna izstrādei, novērtēšanai, uzturēšanai un īstenošanai.

II. Darbības atjaunošanas plānā ietveramo scenāriju izstrādes minimālās prasības

9. Iespējamās krīzes scenāriju (tālāk tekstā arī – scenārijs) izstrādes mērķis ir noteikt hipotētisku negatīvu notikumu kopumu, attiecībā uz kuru iestāde vērtē darbības atjauno atjaunošanas pasākumu efektivitāti un rādītāju piemērotību.

10. Iestāde izstrādā un darbības atjaunošanas plānā ietver vismaz vienu scenāriju katram no šādiem notikumu veidiem:

10.1. sistēmiskas nozīmes notikums;

10.2. idiosinkrātiskas nozīmes notikums;

10.3. sistēmiskas nozīmes notikuma un idiosinkrātiskas nozīmes notikuma kombinācija, kad notikumi iestājas vienlaicīgi un savstarpēji saistīti.

11. Globāli sistēmiski nozīmīga iestāde un cita sistēmiski nozīmīga iestāde darbības atjaunošanas plānā ietver vēl vismaz vienu papildu scenāriju kādam no šo noteikumu 10. veidiem.

12. Iestādei ieteicams izstrādāt scenārijus papildus šo noteikumu 10. un 11. punktā noteiktajām minimālajām prasībām, lai nodrošinātu, ka scenāriju skaits ir samērīgs ar iest lielumu, savstarpējo saistību ar citām iestādēm un finanšu sistēmu kopumā, kā arī ar iestādes finansējuma modeļiem (*funding models*).

13. Katru scenāriju iestāde izstrādā atbilstoši šādām prasībām:

13.1. scenārijs ir balstīts uz notikumiem, kas attiecināmi uz iestādi un ir tās darbībai nozīmīgi (*most relevant*), ņemot vērā iestādes juridisko struktūru, lielumu, komercdarbīt veiktās darbības (*activities*), savstarpējo saistību ar citām iestādēm un finanšu sistēmu kopumā un iestādes darbībai piemītošos riskus (ievainojamību), kā arī citus nozīmīgus raksturojošus faktorus;

13.2. scenārijs ietver negatīvas ietekmes notikumus, tostarp notikumus ar strauju un pakāpenisku attīstību, kuru radītais apdraudējums varētu izraisīt iestādes maksātnespēji netiktu īstenoti darbības atjaunošanas pasākumi;

13.3. scenārijs ir balstīts uz ārkārtas (*exceptional*) notikumiem, kuru iestāšanās ir ticama;

13.4. scenārija izstrādē izmanto reverso stresa testēšanu;

13.5. scenārijā izmantotie pieņēmumi tiek aprakstīti un pamatoti.

14. Iestāde izvērtē katrā scenārijā ietverto notikumu ietekmi vismaz uz šādiem iestādes darbību raksturojošiem elementiem:

14.1. pašu kapitāls;

14.2. likviditāte;

14.3. riska profils;

14.4. rentabilitāte;

14.5. finansējums;

14.6. finanšu pakalpojumi, tajā skaitā maksājumu un norēķinu pakalpojumi;

14.7. reputācija.

15. Izstrādājot sistēmiskas nozīmes notikuma scenārijus, iestāde ņem vērā vismaz šādu notikumu ietekmi uz tās darbību, ievērojot šo noteikumu 13. punkta prasības:

15.1. darījumu attiecību pārtraukšana ar nozīmīgiem darījumu partneriem vai šādu darījumu partneru maksātnespēja (*failure*), kas var negatīvi ietekmēt vispārējo finanšu sist

15.2. starpbanku aizdevumu tirgus likviditātes samazinājums;

15.3. iestādes darbībai nozīmīgas valsts riska paaugstināšanās un vispārēja kapitāla aizplūšana no valsts, kas ir nozīmīga iestādes darbībai;

15.4. nelabvēlīgas izmaiņas aktīvu cenā vienā vai vairākos tirgos;

15.5. makroekonomiskās situācijas pasliktināšanās.

16. Izstrādājot idiosinkrātiskas nozīmes notikuma scenārijus, iestāde ņem vērā vismaz šādu notikumu ietekmi uz tās darbību, ievērojot šo noteikumu 13. punkta prasības:

16.1. darījumu attiecību pārtraukšana ar nozīmīgiem darījumu partneriem vai šādu darījumu partneru maksātnespēja (*failure*);

16.2. iestādes reputācijas pasliktināšanās;

16.3. apjomīga noguldījumu aizplūšana;

16.4. nelabvēlīgas aktīvu, kuros iestādei ir būtiski ieguldījumi, vērtības izmaiņas;

16.5. būtiski aizdevumos izsniegto līdzekļu zaudējumi;

16.6. būtiski operacionālā riska radīti zaudējumi;

16.7. iespējamās soda sankcijas.

III. Darbības atjaunošanas plānā ietveramo kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju minimālās prasības

17. Iestādes darbības atjaunošanas plānā ietverto rādītāju kopums:

17.1. atbilst iestādes darbības modelim un stratēģijai, tajā ietvertie rādītāji ir piemēroti iestādes riska profilam, kā arī identificē iestādes darbībai piemītošos riskus (*vulnerabi* finansiālo stāvokli un var izraisīt tā pasliktināšanos;

17.2. atbilst iestādes lielumam un sarežģītībai un tajā ietverto rādītāju skaits ir pietiekams, lai identificētu situācijas pasliktināšanos dažādās iestādes darbības jomās, vienlaik pārskatāmību un pārvaldību;

17.3. identificē situācijas, kad iestādei jāpieņem lēmums par darbības atjaunošanas plānā noteikto pasākumu īstenošanu;

17.4. atbilst iestādes iekšējās kontroles sistēmas risku pārvaldīšanas struktūrai (*framework*) un ir saskaņā ar iestādes noteiktajiem likviditātes, pašu kapitāla pietiekamības, da nodrošināšanas plāniem un iekšējiem normatīvajiem aktiem;

17.5. ir integrēts iestādes iekšējās kontroles un vadības informācijas sistēmās un pārvaldības un lēmumu pieņemšanas procesā;

17.6. ietver arī tādus rādītājus, kas ir vērsti uz nākotni (*forward-looking indicators*).

18. Iestāde darbības atjaunošanas plānā ietver šo noteikumu 1. pielikumā noteiktos kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus, kas atbilst šādām rādītāju grupām:

18.1. kapitāla rādītāji;

18.2. likviditātes rādītāji;

18.3. rentabilitātes rādītāji;

18.4. aktīvu kvalitātes rādītāji;

18.5. tirgus situāciju raksturojošie rādītāji;

18.6. makroekonomiskie rādītāji.

19. Iestāde, to attiecīgi pamatojot, darbības atjaunošanas plānā neietver šo noteikumu 18.5. un 18.6. punktā norādītajām rādītāju grupām atbilstošus kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus, ja nav piemēroti, ņemot vērā tās komercdarbības raksturu, lielumu un sarežģītību, riska profilu, juridisko struktūru un formu.

20. Ieguldījumu brokeru sabiedrība, to attiecīgi pamatojot, plānā neietver šo noteikumu 18.1.–18.4. punktā norādītajām rādītāju grupām atbilstošus kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus, ja nav saistoši vai piemēroti, ņemot vērā tās komercdarbības raksturu, lielumu un sarežģītību, riska profilu, juridisko struktūru un formu.

21. Iestāde pēc izvēles darbības atjaunošanas plānā ietver šo noteikumu 2. pielikumā minētos rādītājus, kā arī citus rādītājus, ievērojot šajos noteikumos paredzētos rādītāju grupas.

22. Iestāde apraksta kārtību, kādā nosaka kvantitatīvo rādītāju robežlielumus, ievērojot progresivitātes principu, lai savlaicīgi spētu konstatēt izmaiņas un prognozēt rādītāju ar efektīvi īstenot darbības atjaunošanas plānā noteiktos darbības atjaunošanas pasākumus, ņemot vērā rādītāju robežlielumu pārsniegšanas apmērus un periodu, kādā šādas izmaiņas varētu notikt. Attiecībā uz kvalitatīvajiem rādītājiem iestāde nosaka notikumus, kuru iestāšanās var tikt uzskatīta par robežlieluma sasniegšanu.

23. Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, pārskata darbības atjaunošanas plānā ietvertos rādītājus un to robežlielumus.

24. Iestādes vadības informācijas sistēma nodrošina, ka iestāde var veikt darbības atjaunošanas plānā ietverto rādītāju regulāru pārraudzību, kā arī pēc Komisijas pieprasījuma informāciju par darbības atjaunošanas plāna rādītāju faktiskajām vērtībām un to robežlielumiem.

25. Iestāde nekavējoties informē Komisiju, ja tā pieņem lēmumu neīstenot darbības atjaunošanas plānā noteiktos darbības atjaunošanas pasākumus gadījumā, kad tiek sasniegti robežlielumi, to argumentēti pamatojot.

Kapitāla rādītāji

26. Kapitāla rādītāji atspoguļo faktiskās (*actual*) vai iespējamās pašu kapitāla apmēra vai kvalitātes izmaiņas.

27. Nosakot kapitāla rādītājus, iestāde ņem vērā, ka rādītāji informāciju par pašu kapitāla apmēra vai kvalitātes izmaiņām var sniegt novēloti un pasākumu īstenošanai, lai atjaunošanas plānā ietvertos rādītājus, ja nav saistoši vai piemēroti, ņemot vērā tās komercdarbības raksturu, lielumu un sarežģītību, riska profilu, juridisko struktūru un formu.

28. Iestāde nosaka kapitāla rādītāju robežlielumus, ņemot vērā tās riska profilu, nepieciešamo laiku darbības atjaunošanas plānā noteikto pasākumu īstenošanai un to efektīvi īstenot, kādā laika periodā varētu notikt pašu kapitāla apmēra vai kvalitātes izmaiņas.

29. Iestāde attiecībā uz kapitāla rādītājiem, kas balstīti uz iestādei saistošām pašu kapitāla prasībām atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 14. jūnijā) 19. pantam un Finanšu instrumentu tirgus likuma 139. panta 11.⁷ daļas 1. punktam, taču neņemot vērā kopējo kapitāla rezervju prasību, kas noteikta atbilstoši Kredītiestāžu likuma 35.²⁵ pantam vai Finanšu instrumentu tirgus likuma 121.¹ pantam, robežlielumus nosaka augstāk par šādu prasību līmeni, lai nodrošinātu, ka to sasniegšanas gadījumā iestāde varētu netikt ievērotas, identificēšanu.

Likviditātes rādītāji

30. Likviditātes rādītāji atspoguļo faktisko vai iespējamo iestādes spēju segt savas esošās un plānotās likviditātes un finansējuma vajadzības, tostarp riska darījumus (*exposur*) ārpusbilances pozīcijām izrietošās saistības.

31. Likviditātes rādītāji attiecas gan uz iestādes īstermiņa, gan ilgtermiņa likviditātes un finansējuma vajadzībām, kā arī atspoguļo iestādes atkarības līmeni no finansējuma, lai atjaunošanas plānā ietvertos rādītājus, ja nav saistoši vai piemēroti, ņemot vērā tās komercdarbības raksturu, lielumu un sarežģītību, riska profilu, juridisko struktūru un formu.

32. Iestāde nosaka likviditātes rādītāju robežlielumus tādā līmenī, lai nodrošinātu tai saistošo minimālo likviditātes prasību pastāvīgu ievērošanu un savlaicīgu riska, ka minimālo likviditātes prasību netikt ievērotas, identificēšanu.

Rentabilitātes rādītāji

33. Rentabilitātes rādītāji identificē un atspoguļo ar iestādes ienākumu gūšanu saistītos faktorus, kas varētu izraisīt strauju iestādes finansiālā stāvokļa pasliktināšanos peļņas un zaudējumu grupā.

34. Rentabilitātes rādītāju grupā iestāde ietver arī ar operacionālā riska radītiem zaudējumiem, kas varētu būtiski ietekmēt iestādes peļņu vai zaudējumus, saistītos rādītājus, identificē personāla pārkāpumus (*conduct-related issues*), iespējamās soda sankcijas, iekšēja vai ārēja rakstura krāpnieciskas darbības vai citus nelabvēlīgus notikumus.

Aktīvu kvalitātes rādītāji

35. Aktīvu kvalitātes rādītāji identificē un atspoguļo iestādes aktīvu kvalitātes izmaiņas un gadījumus, kad aktīvu kvalitātes pasliktināšanās varētu izraisīt nepieciešamību pieprasīt darbības atjaunošanas pasākumu īstenošanu.

36. Aktīvu kvalitātes rādītāji aptver arī tos riskus, kas saistīti ar iestādes ārpusbilances riska darījumiem, un peļņu nenesošo riska darījumu ietekmi uz kopējo aktīvu kvalitāti.

Tirgus situāciju raksturojošie rādītāji